

величину. Також вибирається інтервал спостереження, тобто попередні значення тимчасового ряду, по яким здійснюється прогноз.

б. Попередня обробка даних. На цьому етапі усуваються дані, які, на думку експертів, не впливають на прогноз. Вміло здійснена попередня обробка даних дозволяє значно поліпшити якість прогнозу.

с. Побудова моделі. Тепер вибирається найбільш прийнятна структура нейронній мережі, а також алгоритм і параметри її навчання.

д. Прогнозування (отримання результатів).

Література:

1. Круг П.Г. Нейронные сети и нейрокомпьютеры: Учебное пособие по курсу «Микропроцессоры». – М.: Издательство МЭИ, 2002. – 176 с.
2. Pham D.T., Liu X. Neural Networks for Identification, Prediction and Control. – London: Springer Verlag, 1997.
3. Masters T. Neural, Novel and Hybrid Algorithms for Time Series Prediction. – N.Y.: John Wiley and Sons, Inc., 1995.
4. Beltratti A., Margarita S., Terna P. Neural Networks for Economic and Financial Modeling. – London: Int. Thomson Computer Press, 1996.
5. Zirilli J. Financial Prediction using Neural Network – London: Int. Thomson Computer Press, 1997.
6. Pham D.T., Liu X. Modeling and Prediction using GMBH Networks of Adalines with Nonlinear Preprocessors // Int. J. System Science. – 1994. – 25. – № 11. – P. 1743-1759.
7. Baron R. A., Tang J. The role of entrepreneurs in firm-level innovation: Joint effects of positive effect, creativity, and environmental dynamism // Journal of Business Venturing. – 2011. – 26. – P. 49-60.
8. Wang T.-Y., Chien S.-C. Forecasting innovation performance via neural networks – a case of Taiwanese manufacturing industry // Technovation. – 2006. – 26. – P. 635-643.

д.е.н., проф., Філіппова С.В., Боденчук Л.Б.

**Інтелектуальна складова ресурсів в формуванні
потенціалу підприємств**

В умовах ринкової економіки основним джерелом успіху стає сукупність можливостей та ресурсів, які має підприємство. Все більшого значення для розвитку виробництва набуває наукомістка продукція. Спостерігається істотне зростання ролі людських ресурсів, інноваційно - інтелектуальної діяльності людини, що формує інтелектуальний капітал, як фактор сталого соціально -

економічного розвитку. Тому для підприємств особливої актуальності набуває виділення в складі ресурсів інтелектуальної складової та створення відповідних умов для виявлення та прояву прихованих і розвитку наявних можливостей.

Метою даної роботи є дослідження ролі інтелектуальної складової ресурсів в формуванні потенціалу підприємства.

Під поняттям «ресурс» (фр. Ressource - допоміжний засіб) розуміють наявні кошти, запаси, можливості, джерела чогось, включаючи природні, інтелектуальні та технологічні, які можуть бути використані в господарській діяльності. В даному контексті інтелектуальний ресурс можна розглядати як:

- запас будь-якого виду інформації, що є джерелом інтелектуальної діяльності людини або колективу;
- професійно-особистісні здібності фахівця (допитливість, здатність, компетентність і т.д.);
- засіб (прийом, спосіб дії для досягнення чого-небудь), до якого звертаються в необхідному випадку (аналіз, узагальнення, методи дослідження).

Якщо для підприємства інтелектуальні ресурси - це потенційний фактор виробництва, який повинен бути оптимально використаний при мінімальних затратах, то для суспільства, в цілому, - це потенціал економічного зростання та розвитку, ступінь реалізації якого визначається рівнем соціального і технічного розвитку. В даному випадку, поняття інтелектуальних ресурсів, що розглядається в широкому сенсі, включає суккупність елементів інтелектуального потенціалу, здатних не тільки безпосередньо включатися в процес виробництва, а й чинити на нього потужний опосередкований вплив через науку, освіту і технічний прогрес.

При визначенні структури інтелектуального потенціалу, переважно, дослідники базуються на терміні “інтелектуальний капітал” та визначають його як інтелектуальний потенціал, що активно використовується у процесах економічної діяльності з метою отримання доходу. окремі фахівці пропонують розглядати інтелектуальний потенціал підприємства, як його готовність до генерування та освоєння інновацій [1]. Вони вважають, що оцінка рівня інтелектуального потенціалу підприємства має враховувати новизну продукції підприємства, новизну використовуваних технологій виробництва та продажів, освітній і кваліфікаційний рівень персоналу (менеджменту, спеціалістів, робітничих кadrів), досвід інноваційної діяльності (складність розробок, масштаби дослідницьких та інженерних проектів), участь підприємства в галузевих виставках тощо. Очевидно, що можна виокремити різні компоненти структури інтелектуального потенціалу. Так, А. Чухно доводить, що інтелектуальний капітал складається з людського та структурного капіталу [2]. П. Цибульов вважає, що інтелектуальний капітал має три складники – людський капітал, структурний капітал та інтелектуальну власність [3]. Точка зору П. Крайнева полягає у визначенні інтелектуального капіталу як “... знання, продукт творчих зусиль, розумової, інтелектуальної праці, які оцінені і належать організації, що в процесі свого руху приносять додану вартість” [4].

У загальному випадку в структурі інтелектуального капіталу виділяються

три складові:

- людський капітал (знання, навики, досвід, ноу-хау, творчі здібності, креативний спосіб мислення, етичні цінності, культура праці і ін.);
- організаційний капітал (патенти, ліцензії, ноу-хау, програми, товарні знаки, промислові зразки, технічне і програмне забезпечення, організаційна структура, корпоративна культура і ін.);
- споживчий капітал, суть якого необхідно трактувати ширше – як інтерфейсний капітал, що включає зв'язки з економічними контрагентами (постачальниками, споживачами), інформацію про економічних контрагентів, історію відносин з ними, торгову марку (бренд).

Як видно, ноу-хау входить до складу як людського, так і організаційного капіталу. Деякі фахівці відносять ноу-хау тільки до останнього, не враховуючи той факт, що знання систематизуються в технічній документації і передаються безпосередньо від людини до людини, а також те, що прийоми роботи, уміння і ін. іншим шляхом придбати неможливо.

Взагалі, формування ресурсної бази підприємства слід здійснювати особливо ретельно. Це, передусім, стосується інтелектуальних ресурсів, оскільки саме вони є тим об'єднуючим елементом, який забезпечує синергію і є рушійною силою розвитку. Крім того, для підприємства важливо не лише ефективно використовувати власні ресурси, а й вміти, у разі необхідності, мобілізувати ресурси інших учасників ринку, збільшуючи таким чином свої ринкові можливості і забезпечуючи якісні умови розвитку.

Отже, з огляду на зазначене, категорії «ресурсний потенціал» та «потенціал підприємства» не враховують визначальної ролі інтелектуального чинника в забезпеченні напрямів і динаміки розвитку підприємства. Значно більшим до суті досліджуваного явища є дефініція «потенціал розвитку», що розглядається, зокрема, як «сукупність наявних ресурсів та управлінських здібностей щодо їх оптимального використання, які в поєднанні з умовами зовнішнього середовища та залежно від об'єкта застосування протягом певного часу приводять до якісних змін у результататах господарчої діяльності економічної системи в цілому чи окремої економічної одиниці (підприємства)» [5]. У визначенні підкреслюється визначальна роль управлінських здібностей у здатності системи до якісних змін, які є неодмінним атрибутом розвитку. Однак, автор більше уваги приділяє фінансовій складовій цього потенціалу, тобто здатності менеджменту акумулювати фінансові ресурси для здійснення якісних організаційних змін. При цьому, не досліжується вплив людського чинника на здійснення цих змін, який може бути каталізуючим або ж, навпаки, гальмуючим. Тому вважаємо за доцільне підкреслити визначальну роль виробничих відносин, які є специфічними в кожному трудовому колективі, оскільки формуються із врахуванням стилю керівництва, ментальності соціуму, світоглядних, інтелектуальних та кваліфікаційних особливостей працівників підприємства.

Проведене дослідження дозволило авторам прийти до наступних висновків:

- кожен із зазначених компонентів інтелектуального потенціалу – це

своєрідна сукупність можливостей, внаслідок взаємодії яких досягається синергетичний ефект і виробнича система набуває нових властивостей, не притаманних кожному окремому компоненту;

– раціональне використання інтелектуального ресурсу підприємства дозволяє максимально реалізувати його інноваційні можливості.

Література:

1. Ушенко Н.В. Людський капітал: регуляторні механізми відтворення : монографія / Н.В. Ушенко. – Донецьк : ТОВ “Юго+восток, Лтд”, 2008. – 288 с.
2. Чухно А.А. Інтелектуальний капітал: сутність форми і закономірності розвитку / А.А. Чухно // Економіка України. – 2002. – № 11. – С. 48–55.
3. Цибульов П.М. Управління інтелектуальною власністю / П.М. Цибульов, В.П. Чеботарьов, В.Г. Зінов, Ю. Суїні; П.М. Цибульов (ред.). – К. : К.І.С., 2005. – 448 с.
4. Крайнев П.П. Інтелектуальна економіка: управління промисловою власністю / П.П. Крайнев ; Академія правових наук України ; НДІ інтелектуальної власності. – К. : Вид. дім “ІнЮре”, 2004. – 448 с.
5. Кунцевич В. О. Поняття фінансового потенціалу розвитку підприємства та його оцінка / В. О. Кунцевич // Актуальні проблеми економіки. — 2004. — № 7. — С. 123—130.

Філиппов В.Ю.

Запровадження механізму бізнес-інкубування як складова державної підтримки малого підприємництва

Державна підтримка є важливою складовою розвитку підприємництва. Вона втілюється у законодавчі акти, державні та регіональні програми. Останні суттєво розрізняються за змістовністю та масштабами застосування механізму бізнес-інкубування. Всі регіони, сгрупповані за економічним та інформаційним чинниками, проаналізовані на підставі даних державного комітету статистики України [1]. У вибірку взято по три регіони з кращим, середнім та поганім показниками. Проаналізовано наявність фізичних та візуальних бізнес-інкубаторів (ФБІ та ВБІ) в регіоні та підтримку вищіх навчальних закладів (ВНЗ), центрів зайнятості та інших структур. Отримані дані зведені в таблицю (табл.1).